

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov for Grønland om ægteskabs indgåelse og opløsning.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 88) findes i tidenden sp. 2527, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 437).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslaget og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

K. Axel Nielsen: Også for så vidt angår dette lovforslag, skal jeg på det ærede medlem hr. Duponts vegne meddele, at udvalget enstemmigt indstiller det til vedtagelse med det stillede ændringsforslag, som imidlertid kun er af rent redaktionel karakter.

Hermed sluttede forhandlingen.

Ændringsforslaget, § 1, således ændret, og § 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Anden behandling af forslag til lov om ændring i lov om forhandling, udførsel og indførsel af æg og ægprodukter m. m.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 11) findes i tidenden sp. 379, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 465).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Formanden: Sammen med denne sag foretages den følgende sag på dagsordenen, nemlig:

Anden behandling af forslag til lov om ændringer i lov om slagtning, forhandling, udførsel og indførsel af fjerkræ m. v.

(Første behandling af lovforslaget (nr. 12) findes i tidenden sp. 379, udvalgets betænkning i tillæg B. sp. 465).

Der var stillet 1 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagenes tekst, ændringsforslagene og lovforslagenes overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Chr. Rasmussen: Som det fremgår af betænkningen, har udvalget holdt 11 møder og haft flere samråd med landbrugsministeren samt modtaget en lang række deputationer og skriftlige henvendelser, og det tør nok siges, at flertallet af dem ikke har været sympatitilkendegivelser, selv om der også har været sådanne imellem.

En af de henvendelser til udvalget, som affødte de største vanskeligheder, var en henvendelse fra forbrugerrådet angående åben datostempling af æg til hjemmemarkedet. Nu skal jeg ikke lægge skjul på, at der, som jeg nævnte ved første behandling, inden for mit parti var delte meninger om værdien af en sådan under den form for mærkning, vi kender i øjeblikket, hvor det er en kendsgerning, at æggene er fra 2 til 9 dage gamle, før de når frem til ægpakkeriet, og så må man straks erkende, at det virker, som om noget af trygheden er borte. Jeg tror, jeg tør sige, at hele udvalget er enig om, at der er et problem her, som ikke blankt kan fejles af bordet.

[Chr. Rasmussen.]

Den højtærede landbrugsminister har imidlertid ikke ment på nuværende tidspunkt at kunne finde en tilfredsstillende løsning, men har givet tilsagn om at ville nedsætte et udvalg, hvori forbrugerne bliver repræsenteret. Det bliver så dette udvalgs opgave at søge at finde frem til en brugelig ordning. Vi håber, det skal lykkes inden for en overskuelig tid, og netop på denne baggrund har ministeren stillet forslag om, at lovens § 15 får en tilføjelse om, at loven skal optages til revision i folketingsåret 1964-65. Dette er tiltrådt af hele udvalget.

Imidlertid ønsker hverken de konservative eller socialistisk folkeparti at medvirke til lovforslagets gennemførelse, og jeg må derfor på socialdemokratiets, det radikale venstres og venstres vegne anbefale at stemme for lovforslaget.

Til lovforslaget om fjerkræ er der blot stillet ændringsforslag om, at sidste punktum i den foreslåede § 2, stk. 2, udgår; det vil sige, at det fortsat vil være tilladt forretninger, der forhandler slagtet fjerkræ, at åbne og rense dette, før det udleveres til kunderne. Hele udvalget har betragtet dette som noget meget betydningsfuldt, men det er naturligvis en forudsætning, at det sker under betryggende hygiejniske forhold.

Jeg kan på hele udvalgets vegne med undtagelse af repræsentanten for socialistisk folkeparti anbefale at stemme for dette lovforslag.

Jeg skal derefter på mit partis vegne gøre nogle enkelte bemærkninger.

Det er ikke med nogen overstrømmende begejstring mit parti medvirker til gennemførelse af denne lovgivning; men vi føler os bundet af det forlig, der sidste sommer blev indgået mellem de to regeringspartier og venstre og de konservative om hjemmemarkedspriser på landbrugsvarer og derfor også bundet til at gennemføre de kontrollove, som er nødvendige. Det synes ikke, som om de konservative har følt det på samme måde. I hvert fald tyder særudtalelsen i betænkningen på noget andet. Men måske er det presset fra de konservative forbrugere i byerne eller måske fra købmændene, der har været for stærkt, og selve udtalelsen må jeg be-

tragte som en ikke alt for vellykket balancekunst. Man har villet imødekomme forbrugerne ved at nævne en fordyrelse på fra 60 til 80 øre pr. kg æg. Hvor får man egentlig dette tal fra? Vi har fået oplyst i udvalget, at man regner med, at kun mellem 5 og 10 pct. af hjemmemarkedsforsyningen hidtil er gået uden om pakkerierne; det vil altså sige, at arbejdsmængden i pakkerierne, hvor man behandler æggene både til eksport og til hjemmemarkedet, kun vil stige med ca. 5 pct. Det kan da ikke betyde en prisstigning på alle æg, for hvis dette var tilfældet, ville det være ensbetydende med, at det lille kvantum, man inddrager, ville fordyre netop dette kvantum med 40-50 øre pr. æg eller ca. 8 kr. pr. kg, og det er der formentlig ingen, der tror på. Når man så samtidig siger, at det vil skade producenterne, fordi flere æg end hidtil vil gå uden om pakkerierne, og endvidere, at kvaliteten vil blive forringet, så forstår jeg det overhovedet slet ikke, ja, det forekommer mig at være ude i den helt store selvmodsigelse. Men selv om jeg er klar over, at forbrugerne ikke er begejstrede for denne lov, tror jeg alligevel, de vil forstå, at de konservatives argumenter imod den er så ringe indpakket, at indpakningen går i stykker uden ret megen berøring.

Må jeg så til slut have lov at sige til det ærede medlem hr. Morten Lange, at jeg i adskillige tilfælde har siddet nede i salen og haft sympati for det ærede medlem, når han heroppe fra denne talerstol har givet udtryk for ønsker om forenkling og klargørelse. Det forekommer mig derfor lidt mærkeligt, at det ærede medlem har været nødsaget til at bruge en 10-12 linjer i betænkningen kun for at forklare, at hvis de to love ad åre kunne blive bedre, ville han tage under overvejelse at stemme for dem. Det kunne være klaret med en eneste linje, så jeg har tabt troen på, at det ærede medlem er så dygtig til forenkling.

Jeg skal endnu en gang med disse få bemærkninger anbefale at stemme for de to lovforslag med de af landbrugsministeren stillede ændringsforslag.

Heilesen: De to lovforslag har fået en meget indgående udvalgsbehandling.

Der har under udvalgsarbejdet været

[Heilesen.]

rejst tvivl om, hvorvidt de af den højtærede landbrugsminister foreslåede bestemmelser vedrørende æg var nødvendige og ville virke til forbedring af ægkvaliteten. Lad mig understrege, at dette lovforslag har følgende formål: for det første kvalitetsforbedring af såvel eksportæggene som hjemmemarkedsæggene, for det andet at alle inden for æghandelen stilles lige, og for det tredje at provenuet af hjemmemarkedsordningen for alle æg kan føres tilbage til producenterne. Det er mit partis bestemte opfattelse, at lovforslaget vil opfylde disse formål.

Som medproducent i landbruget er det med beklagelse, jeg i betænkningen ser det konservative partis begrundelse for, at dette parti ikke kan deltage i forslaget gennemførelse. Jeg skal dertil bemærke, at det er nok muligt, at prisen for en meget lille part af landdistrikternes forbrugere kan blive forhøjet med nogle få øre, men for det store flertal ude i provinsen og for alle hovedstadens forbrugere vil snarere det modsatte blive tilfældet. At kvaliteten af æggene på grund af loven skulle blive dårligere, er kun en påstand. Det må stå klart, at på grund af ugemærkningen vil æggenes omsætningstid generelt nedsættes og spekulationsmulighederne borttages. Herved vil kvaliteten af de æg, der når forbrugere, kun blive bedre, og de konservatives påstand vil vise sig helt forkert.

De protester, der er fremkommet fra købmandsforeningerne, er også helt uforståelige, og de deles vist heller ikke af noget stort antal af foreningernes medlemmer, idet man inden for mange købmandskredse ønsker ligestilling. Ved lovforslagets vedtagelse vil helhedens interesser blive plejet, og såvel landboforeningerne, husmandsforeningerne, eksportudvalgene, Landsudvalget for Fjerkræavlens som eksportforeningen er gået fuldt og helt ind for forslaget.

Jeg kan tilføje, at hele ægbranchen med glæde tiltræder det af den højtærede land-

brugsminister bebudede udvalg, der skal overveje spørgsmålet om åben datomærkning og andre problemer vedrørende hjemmemarkedsordningen for æg.

Jeg kan på mit partis vegne anbefale at stemme for begge lovforslagene.

Niels Ravn: Jeg skal først om de til de to lovforslag stillede ændringsforslag sige, at mit parti kan medvirke til dem, idet de i begge tilfælde betyder forbedringer. At vi så alligevel ikke kan medvirke til det ene af lovforslagene, forslaget om ud- og indførsel af æg, er en anden sag, som jeg skal komme nærmere ind på.

Jeg skal først sige lidt om det sidste af de to lovforslag, vi har til behandling, forslag til lov om ændringer i lov om slagting, forhandling, udførsel og indførsel af fjerkræ m. v. Det har fra begyndelsen været det mindst vidtgående af de to lovforslag, og da bestemmelsen i sidste punktum i stk. 2 i § 2, som vi kritiserede så stærkt under lovforslagets første behandling, nu falder ud, hvilket betyder, at man fortsat i butikkerne vil kunne købe det opskårne fjerkræ — det, forbrugerne og husmødrene så stærkt har ønsket — er lovforslaget dermed ændret således, at det kan tiltrædes af det konservative folkeparti.

Med hensyn til det andet lovforslag, forslag til lov om ændring i lov om forhandling, udførsel og indførsel af æg og ægprodukter m. m., skal jeg bemærke, at begrundelsen for lovforslaget jo er, at det er nødvendiggjort af den sidste sommer gennemførte hjemmemarkedsordning.

Når det ærede medlem hr. Chr. Rasmussen i dag giver udtryk for, at det konservative folkeparti ved at deltage i sidste sommers forlig også har forpligtet sig over for de her omhandlede ordninger og det, der flyder heraf, synes jeg ærlig talt, det ærede medlem er på vildspor. Jeg har hørt den samme bemærkning før fra den socialdemokratiske folketingsgruppe, og hvis jeg ikke i går på den højtærede formand havde forstået, at man ikke her i salen må benytte

[Niels Ravn.]

ordet „vrøvl“, ville jeg have benyttet det i dag igen over for denne argumentation, for jeg betragter den som sådan. Begge disse ordninger for landbruget blev jo gennemført helt uafhængigt af sidste sommers forlig. Jeg troede ærlig talt, at dette også var bekendt i den socialdemokratiske folketingsgruppe, men det er det åbenbart ikke, for vi møder denne påstand gang på gang.

Men i øvrigt: er denne hjemmemarkedsordnings gennemførelse nu virkelig en holdbar begrundelse for det lovforslag, vi her står med? Det kan jeg ikke se. Man siger, at man ikke kan holde styr på ordningen, man kan ikke få afgifterne ind — og dermed sigter man til de afgifter, der skal opkræves i butikshandelen, ude hos købmændene. Man har naturligvis lov til at have denne, jeg havde nær sagt mistanke, men så skal man i hvert fald kunne begrunde den.

Hvis man ser på tallene for omsætningen af æg over detailhandelen i de første uger, da bekendtgørelsen af september 1958 var i kraft — og den er for øvrigt stadig i kraft — vil man se, at intet i disse tal for salg til hjemmemarkedet over butikshandelen — tal, vi har fået fra landbrugsministeriet — tyder på, at ordningen ikke fungerer fuldt ud tilfredsstillende.

Vi har fået nogle tal, der dels angiver hjemmemarkedssalget fra de autoriserede ægeksporthorer, dels salget over butikshandelen. Tallene stammer fra 40.—47. indberetningsuge og viser for ægeksporthorerens vedkommende en stigning fra 420 t i den 40. uge til 631 t i den 47. uge, og butikshandelens tal er 108 t i den 40. uge og 125 t i den 47. uge. Der er en smuk overensstemmelse mellem stigningstakten i disse tal, de stiger til og med den 46. uge og endda jævner og mere pænt for butikshandelens salg end for det salg, der sker fra ægeksporthorerens side, og der er et fald fra den 46. uge til den 47. uge for begge kategorier. Disse tal kan ikke underbygge nogen mistanke om, at der ikke sker en indberetning, som fuldt og helt kan lægges til grund for afgiftens indbetaling.

Alligevel påstår man, at kontrollen ikke er tilstrækkelig effektiv. Hvor er det da, det svage led findes, hvis der er et svagt led i denne kæde? Det er de 4.500 autorisations-

havere, som efter den 1. oktober ønsker at have denne ret til at sælge æg direkte fra producent til forbruger. I disse første uger siger man, er der kun kommet indberetning fra de 3.000, og så slutter man altså, at der må være noget galt, i hvert fald hos en væsentlig part af de 1.500, som man ikke har hørt fra. Hvor kan man nu vide det? Det er ikke sikkert, at disse, selv om de ønsker autorisation, i det pågældende tidsrum har haft nogen omsætning, og jeg ved, at butikshandelen er villig til at underkaste sig yderligere kontrol, dog ikke en kontrol, der går så vidt som til en fuldstændig lageropgørelse for hver uge, men man er villig til at gå så vidt som til, at alle, der har autorisation, skal indberette hver eneste uge, uanset om der kommer til at stå nul på indberetningen eller et andet tal. Men man har ikke fået nogen henvendelse herom. Det er altså små ting, der skal rettes, så vil det kunne fungere fuldstændig tilfredsstillende. De ting, der skal rettes, skal altså rettes hos ægkontrollen. Jeg vil gerne sige til ministeren — det er jo den højtærede handelsminister, vi har her i dag, altså handelens og forbrugernes minister, det er i og for sig meget apropos, at det er denne minister, der i dag skal svare på de spørgsmål, der stilles her — at det må dog være sådan, at når man indfører ordninger af den ene eller anden art, så indføres de ikke under hensyntagen til kontrollen, således at erhvervslivet skal indrette sig efter kontrollen. Det må vel være omvendt, det må vel være kontrollen, der i nogen måde skal indrette sig efter de forhold, der nu engang hersker i erhvervslivet. Jeg kan altså ikke se, at man kan benytte den motivering, at man ikke får afgifterne ind, til at fratage butikshandelen den ret, den indtil nu har haft til at forhandle æg direkte fra producent til forbruger.

Men det er ikke det eneste, der sker. Når forbrugerne ikke længere kan få friske æg hos købmanden, hvad de altså ikke kan, når denne lov bliver gennemført, og de alligevel ønsker at få friske æg, hvad gør de så? Ja, de forbrugere, der bor i store byer, f. eks. i Storkøbenhavn, må give afkald på at få friske æg, da der er for langt ud til producenten, men for en meget stor part af dette lands befolkning, altså forbrugerne, er afstanden til producenten ikke større end

[Niels Ravn.]

at man, når de friske æg ikke længere findes hos købmanden, går direkte til producenten, hvad der er lovligt, og henter sine æg dér. Det betyder, at den afgift, som landbruget ville få, hvis æghandelen gik over købmanden, nu undrages det, idet æggene hentes direkte hos producenten, hvor der som bekendt ikke skal erlægges afgift. Det betyder altså en væsentlig ringere hjemmemarkedsordning for producenterne, for landmanden eller hønseriejereren, eller hvem det nu er i produktionsledet.

Der er en anden kategori, der berøres stærkt, hvis denne lov gennemføres. Det er de mange husmænd, der har for små brug og derfor har indrettet dem til hønseri på en sådan måde, at de producerer til direkte salg på hjemmemarkedet; de har en rute, hvor de uge efter uge besøger de samme forbrugere og direkte sælger dem friske æg. Heller ikke denne form for omsætning vil nu længere blive tilladt, og disse mennesker må derfor se sig om efter en anden næringsvej.

Se, nu bemærkede jeg godt, at det ærede medlem hr. Chr. Rasmussen hævdede, at det konservative folkepartis standpunkt til disse problemer for forbrugerne, for producenterne og for købmændene var serveret i en dårlig indpakning. Ærede medlem, jeg har indpakkingspapiret ved hånden. Det bærer overskriften: Danske Husmødres Forbrugerråd, og kigger jeg på bagsiden af indpakkingspapiret, står der Viola Nørlov. Det ærede medlem fru Viola Nørlov har signeret vort indpakkingspapir, og jeg skal citere, hvad der står på forsiden af dette, hvilket også har dannet udgangspunkt for vor vurdering i denne sag. Med den højtærede formands tilladelse skal jeg bringe følgende citat. Efter at have omtalt det, der nu kan ske, at man afbryder handelen over købmanden direkte til forbrugeren, skriver Danske Husmødres Forbrugerråd følgende:

„Et unødvendigt led skydes således ind mellem producent og forbruger. Udgifterne ved transporten og sorteringen anslås at beløbe sig helt op til 1 kr. pr. kg. Konsekvensen af forslaget vil blive, at der vil komme en unødvendig prisstigning på æg, samtidig med at forbrugernes chancer for at få helt nylagte æg for-

ringes. Det må understreges, at et ægs alder er meget afgørende for dets kvalitet.“

Det er også det konservative folkepartis opfattelse, og det er altså dette indpakkingspapir, vi har benyttet i den sverping, som det ærede medlem hr. Chr. Rasmussen ikke synes om.

Nu siges det her, at æggene vil stige med 1 kr. pr. kg. Det er måske sat i overkanten. Ellers kan jeg fuldt ud tiltræde denne udtalelse. Så vidt jeg kan skønne, vil stigningen nok komme til at ligge et sted mellem 60 og 80 øre pr. kg æg, men det er også en væsentlig stigning. Jeg forventer, at denne stigning kan godkendes af handelsministeren på baggrund af de mange beføjelser, ministeren har fået i den senere tid. Jeg går ud fra, det kan lade sig gøre, og det vil for danske forbrugere på dette begrænsede område betyde en merudgift pr. år på 4-5 mill. kr. Det er lidt lavere ansat, end det ærede medlem fru Viola Nørlov gør det. Det går knap så højt, men alligevel tangerer det også det beløb, som det ærede medlem har angivet i sin skrivelse.

Denne store prisforskel, som vil opstå mellem prisen på æg hos købmanden og prisen på æg hos producenten, vil yderligere tilskynde til en udvikling, jeg tidligere har været inde på, nemlig forøget køb hos producenten og derved til en omgåelse af hjemmemarkedsordningen. Vi mener derfor, at lovforslaget har meget uheldige konsekvenser. For producenterne betyder det et faldende salg i de områder, hvor vejen til producenten er for lang, og derved får man de ældre æg, den dårlige kvalitet, der giver et faldende salg, og større mulighed for at kunne omgå afgifterne ude i landet, hvor vejen til producenten er væsentlig kortere, hvor man altså kan overvinde den hindring, der er for de store byers vedkommende. Det bliver en dårligere ordning for producenterne end den, vi har i dag, og som vi kunne opretholde med meget få ændringer i den bekendtgørelse, der ligger til grund for den i dag gældende ordning.

Forslaget er endvidere urimeligt over for handelen ved sit indgreb i handelens frie næring. Ja, og dertil føjer man så oven i købet en mistænkeliggørelse af handelen for ikke at kunne klare indbetalingen af afgifterne. Den „gode“ vilje over for handelen får også udtryk i lovforslaget på den

[Niels Ravn.]

måde, at handelen, som hidtil var repræsenteret i ægfradragsudvalget, hvor fradragene for sekundaæg og æg af ringere kvalitet bliver fastsat, ikke længere skal have noget at gøre med alt dette, for det overgår nu til ægekspertudvalget, hvor handelen ikke er repræsenteret.

Så endelig til sidst igen forbrugerne: dårligere æg, dyrere æg, 4-5 mill. kr. mere pr. år.

Det konservative folkeparti kan ikke medvirke til gennemførelse af et lovforslag, der på alle måder vil virke forringende i forhold til de gældende tilstande over for alle de interesserede parter, og det ærede medlem hr. Chr. Rasmussen må så have os undskyldt, at vi serverer vore protester i det ærede medlem fru Viola Nørløvs indpakningspapir.

Jens P. Jensen: Begge de nævnte lovforslag har jo været genstand for en dybtgående drøftelse i udvalget, og som det fremgår af betænkningen, er der fra den højtærede landbrugsminister givet tilsagn om, at der må blive nedsat et udvalg til yderligere undersøgelser af mulighederne for en klaring vedrørende salget af æg på hjemmemarkedet. Når det ærede medlem hr. Niels Ravn omtalte husmændene, vil jeg gerne gøre opmærksom på, at husmændene med flere har ønsket dette lovforslag vedtaget i dets nuværende form.

I fjerkrælovforslaget udgår sidste punktum af den foreslåede § 2, stk. 2, og vi er glade for, at ægloven skal tages op til revision om 2 år. Derfor kan vi fra det radikale venstre anbefale lovforslagene som i betænkningen angivet.

Morten Lange: I virkeligheden er det et felttog imod H. C. Andersen, vi er ved at fuldføre; det er loven imod konen med æggene, og uden at jeg kan belægge det med H. C. Andersen-citat tilsvarende, er det vel også en lov imod den rare kone med kyllingerne og dueerne på lørdagsmarkedet. Alt det er naturligvis vældig sørgeligt. Men de sider af lovene, der sigter på bedre kontrolforanstaltninger, er den slags ting, som man må affinde sig med, og så må man vel se, at der går en hel del eventyrromantik fløjten samtidig; det skal jeg være parat til at akkviescere ved.

Jeg har under disse lovforslags behand-

ling hele tiden været opmærksom på, at det vigtigste i denne forbindelse, selv om man samtidig afskaffede eventyrromantikken og alt det der, var at føre udviklingen videre. Det er klart, at de 2 lovforslag har en fælles motivering, og det har bestemt ikke noget med afskaffelse af eventyrromantikken i den gode forstand at gøre; det er nemlig, for at man kan komme til at opkræve afgifter på disse varer nemmest muligt, og det er jo ikke en af den slags årsager, som kan godtages som et fremskridt i sig selv for afsætningen af landbrugsprodukter her i landet.

Derfor var jeg på forhånd — og mit parti ligeledes — skeptisk indstillet over for disse lovforslag. Vi var klar over, at vor skepsis kunne — skal vi sige — blive nogenlunde neutraliseret, hvis det kunne vise sig, at lovforslagene samtidig bød på væsentlige sundhedsmæssige fremskridt, væsentlige leveringsmæssige fremskridt, eller hvad der ellers kunne blive tale om.

Vi fik lejlighed til at prøve det spørgsmål ud i alle detaljer under diskussionen om åben datostempling af æg. Vi blev klar over, at meget stærke kræfter ude blandt forbrugerne og meget store dele af det høje tings ærede medlemmer var af den ganske bestemte opfattelse, at en sådan service over for forbrugerne ville være en rimelighed, som man ærlig talt ikke kan forstå man ikke kunne få klaret, samtidig med at disse lovforslag blev gennemført. Nu fik man i stedet en kommission. Det er det, man plejer at spise folk af med, når man skal klare sig i en snæver vending, og det er også det, man foreløbig har givet forbrugerne i denne sag. Det er efter min mening for lidt, og jeg skal gerne skitsere én gang til, hvad det er jeg mener forbrugerne har krav på.

De har ikke alene krav på, at de varer, de får, er underkastet en rimelig sundhedskontrol. Det er et helt nødvendigt krav. Men de har også krav på, som følge af hjemmemarkedsordningerne, at landbrugets organisationer gør noget ganske særligt for at forsyne hjemmemarkedet godt — ellers bliver hjemmemarkedspriserne mere og mere urimelige og uforståelige.

Her havde der været en lejlighed til at indføre datostempling og etablere en særlig hurtig levering af æg til det danske marked

[Morten Lange.]

med en reel datostempling og ikke en på et æg, der var et sted mellem 2 og 9 dage gammelt. Man har forsømt denne lejlighed til at påbegynde en rationalisering af vor ægdistribution. En sådan kunne ellers have været særdeles ønskelig og havde nok været gavnlig; men denne lejlighed blev altså ikke benyttet.

Tilbage er et par lovforslag, som, hvis de gennemføres, vil forhindre en klassisk form for handel, der somme tider, lokalt, kan have været af en vis betydning og somme tider, lokalt, også har givet en særdeles fortrinlig vare. Denne handel vil man hindre. Man får en vis sundhedsmæssig kontrol, og samtidig får man — hvad der er hovedpunktet — en lettere adgang til at opkræve hjemmemarkedsafgifterne.

Da de sundhedsmæssige gevinster er overordentlig små, og da der ikke er gjort noget særligt for hjemmemarkedet, må mit parti i sin vurdering betragte lovforslagene sammenhæng med de hjemmemarkedslove, vi er imod, som det væsentlige, og derfor er vi ikke velvilligt indstillet over for disse lovforslag. Vi kan ikke se, vi har nogen grund til at støtte dem.

Det var overordentlig interessant at høre det ærede medlem hr. Chr. Rasmussen komme med spekulationer over min udtalelse i udvalgsbetænkningen, og jeg tog i den anledning min grønne blyant frem for at se, om jeg af vanvare kunne være kommet til at skrive et par enkelte venlige ord for meget. Det er muligt, at jeg i denne forbindelse har brugt et eller andet ord, der var for venligt, men det har nu været mig magtpåliggende at komme med en rimelig udredning af min motivering for mit partis stilling til disse lovforslag. Jeg synes, det er lykkedes udmærket. Jeg skal ikke trætte det høje ting med at læse de ti linjer op, det drejer sig om, men de omfatter et krav om en bedre forsyning af hjemmemarkedet som basis for bedre muligheder i fremtiden som betingelse for, at vi vil gå ind for en lovgivning af denne slags.

Derimod kunne det være overordentlig fristende at sige en lille smule om flertallets udtalelse i betænkningen, for den er så sandelig ikke særlig dækkende. Jeg tror ikke, det vil kunne lykkes det ærede med-

lem hr. Chr. Rasmussen at bevise, at min udtalelse i betænkningen ikke dækker mine synspunkter — jeg tror, de er kommet frem med stor tydelighed; men det er fristende for mig at efterlyse, hvor i betænkningen de stærke forbrugersynspunkter, som det ærede medlem hr. Chr. Rasmussen og mange medlemmer af hans parti ved denne lejlighed har fremført, ligger skjult — de kan ikke engang opdages med lup. Der står bare noget om, at man må håbe, at det, hvis der kommer datostempling på æg, ikke vil blive for dyrt. Jeg troede ikke, det var det, der var det væsentlige for forbrugerne; det var vel friskhed og kvalitet, man havde ønske om.

Det forekommer mig, at skal man tale om udtalelser i betænkningen og deres kvalitet, så er det bedre, at de er udtømmende og rigtige, end at de skjuler de ting, der har været hovedemnet under debatten i udvalget. Jeg synes, det er kønt, hvis det når at komme frem i betænkningen.

Bækgaard: Selv om mit parti ikke har stemt for selve hjemmemarkedsordningerne, havde vi naturligvis gerne givet vor støtte til disse lovforslag, hvis formål er at give hjemmemarkedet samme sikkerhed for kvaliteten, som eksportmarkedet allerede har, og at sikre de fastsatte afgifter, bl. a. til afholdelse af de udgifter, som er nødvendige til avlsarbejdet og til arbejdet med stadig at forbedre kvaliteten af danske æg. Men de oplysninger og de undersøgelsesresultater, der er fremkommet siden første behandling, viser, at de ulemper, som denne lovgivnings gennemførelse vil betyde for befolkningen, er så store, at fordelene ikke står i et rimeligt forhold til dem. Det er således anslået, at prisen for æg på hjemmemarkedet vil stige 60-80 øre pr. kg, uden at denne prisstigning fremmer lovens formål.

Det er også blevet oplyst siden første behandling, at købmændene i stor udstrækning har og benytter kontrolapparater til undersøgelse af æggenes kvalitet for at sikre forbrugerne gode og friske æg, samt at afgiftsbestemmelserne her lige så vel lader sig gennemføre som lovens påbud om, at alle æg skal gå igennem ægpakkerier.

I betænkningen meddeler den højtærede landbrugsminister, at han agter at nedsætte

[Bækgaard.]

et udvalg, som skal undersøge muligheden af ugestempling af æg m. m., og jeg kunne tænke mig, at dette udvalg kom til det resultat, at i praksis er ulemperne alt for store ved denne lovgivning. Jeg vil derfor foreslå, at loven allerede tages op til revision om 1 år i stedet for som foreslået om 2 år.

Da vi altså anser lovforslagets bivirkninger for urimeligt store i forhold til fordelene, vil vi stemme imod lovforslaget ved tredje behandling. Jeg vil dog gøre opmærksom på, at min partifælle, det ærede medlem hr. Mose Hansen, ikke deler den opfattelse, jeg her har givet udtryk for, men vil stemme for lovforslaget ved tredje behandling.

Hvad angår ændringsforslagene til de to lovforslag, kan vi stemme for dem begge.

Handelsministeren (Bawnsgaard): Da den højtærede landbrugsminister er på rejse til England, skal jeg på landbrugsministerens vegne takke for det flertal, der er sikret for vedtagelsen af dette lovforslag om æg, og takke de partier, der står bag denne indstilling.

Så vidt jeg kan bedømme det, er der to argumenter, der taler for vedtagelsen. Det stærkeste og det første er gennemførelsen af den hjemmemarkedsordning for landbruget, som blev vedtaget i det høje ting i sommer; dernæst, at der forud for dette gennem lang tid har været ført forhandlinger og fra ægproducenternes side stærkt har været fremført ønsket om at få bestemmelser som i lovforslaget.

Det ærede medlem hr. Niels Ravn sagde, at han ville undlade at bruge ordet vrøvl i forbindelse med en afvisning af det ærede medlem hr. Chr. Rasmussens henvisning til det konservative folkepartis deltagelse i sidste sommers forlig. Jeg synes, det var særdeles fornuftigt, at det ærede medlem undlod at bruge dette ord, hvorved han jo kunne være kommet til at ramme sig selv på munden, al den stund henvisningen åbenbart for alle gik på, at det konservative folkeparti sammen med de tre andre forligspartier sidste sommer også deltog i vedtagelsen af loven om hjemmemarkedsordning for landbrugsvarer.

Derfor måtte det være naturligt at for-

vente, at man i givet fald var villig til at efterleve de krav, som den lov, man har stemt for, stiller, for at loven kan virkeliggøres. Det ærede medlem måtte da, såfremt han mener, dette er forkert, enten have understreget — hvad ikke var tilfældet — at han fandt det muligt at opfylde loven til fulde, også over for ægproducenterne, eller have stillet sådanne ændringsforslag, at man ad den vej kunne nå til det også for det konservative folkeparti formentlig ønskede mål.

Det ærede medlem spurgte mig direkte, om jeg ikke var enig i, at det måtte være sådan, at kontrollen skal indrette sig efter erhvervene. Generelt måtte jeg være betænkelig ved at give en sådan indrømmelse. Jeg vil mene, at man under alle omstændigheder må indordne sig under de grænser, der er sat af hensyn til opnåelsen af kontrollens formål; hvis hensynet til opnåelsen af dette formål betyder, at også erhvervslivet i et vist omfang skal tilpasse sig kontrollens nødvendige krav, så må det tilpasse sig det; ligeledes må det tilpasse sig hensynet til samfundets interesser og hensynet til efterlevelsen af allerede eksisterende lovgivning.

Til det ærede medlem hr. Morten Lange vil jeg gerne sige, at det kunne næsten være rørende at høre det ærede medlem tale den private handels sag. Hvis jeg følte mig overbevist om, at det var dette positive hensyn, der var drivkraften for det ærede medlems og hans partis stilling i denne sag, så erkender jeg, at så måtte min bedømmelse af socialistisk folkeparti undergå en væsentlig ændring. Det vil dog ikke ske på dette grundlag, fordi jeg har en stærk fornemmelse af, at det er det rent negative: blot at gå imod det, der er flertal for, som har fristet det ærede medlem og hans parti.

Jeg takker altså de flertal, der går ind for vedtagelsen af lovforslagene, og udtaler håbet om, at lovforslagene så kan blive hurtigt gennemført her i tinget.

Chr. Rasmussen: Jeg har blot et par bemærkninger til det ærede medlem hr. Niels Ravn. Nu har den højtærede handelsminister jo forklaret, at de konservative var med til vedtagelsen af lovene om hjemmemarkedspriserne, så det behøver jeg ikke at komme ind på. Men når man nævner

[Chr. Rasmussen.]

den omkostning, der bliver ved, at æggene skal gå vejen over ægpakkerierne, gør man sig skyldig i en betydelig fejltagelse, synes jeg i hvert fald. Jeg tror ikke på, at de små husmænd, som det ærede medlem hr. Niels Ravn nævnde, havde skabt sig en rute, hvorpå de kørte og solgte deres æg, hvis de ikke havde haft mulighed for derigennem at få en højere pris for deres æg end den, de er i stand til at få gennem hjemmemarkedsordningen. Det vil altså sige, at den merpris, nogle få stykker har været i stand til at få, dog må gå fra, før man kan begynde at beregne omkostningsstigningerne ved den nye ordning, og da det efter de oplysninger, vi har fået i udvalget, kun er et forholdsvis beskedent kvantum af æggene, der går uden om pakkerierne, kan jeg ikke med min bedste vilje forstå, at vi skulle nå op i den nævnte udgiftshøjde. Jeg erkender, at tallene står i skrivelsen fra forbrugerrådet, men jeg tror også, at det har taget fejl på dette område.

Når det ærede medlem hr. Niels Ravn nu nævner, at der vil blive solgt mange flere æg — det står for øvrigt også i betænkningen — udenom, vil jeg gerne spørge det ærede medlem: tror det ærede medlem virkelig, at producenterne rundt omkring i landet vil gemme deres æg hen på køkkenbordet og lade dem stå og vente på, at folk skal komme og købe dem privat, i stedet for at sælge dem til ægpakkerierne? Så ville resultatet i hvert fald blive, at adskillige af æggene ville blive temmelig gamle, og derved ville kvaliteten i høj grad kunne forringes.

Jeg har til indledning sagt, at det er ikke med nogen stor begejstring, at mit parti går med til gennemførelse af denne lovgivning, fordi vi i det hele taget ikke er begejstret for disse hjemmemarkedsordninger og ikke sætter værdien af dem så højt, som adskillige måske gør. Den enkelte landmand rundt omkring føler i virkeligheden, at han får for lidt af de penge, der kommer ind gennem hjemmemarkedsordningen, og derfor er jeg ikke sikker på, at det er en lovgivning, der kan holde i tiden fremover.

Niels Ravn: Jeg vil gerne gøre et par bemærkninger til det ærede medlem hr. Chr.

Rasmussen og det ærede medlem hr. Jens P. Jensen, der har inddraget husmændene i diskussionen. Det ærede medlem hr. Jens P. Jensen gav bl. a. udtryk for, at husmændene var interesserede i gennemførelsen af lovforslaget om æg. Ja, husmandsforeningerne har givet tilslutning til loven, det er rigtigt, men husmændene, de husmænd, som det ærede medlem også ved har været i udvalget, en lille flok, jeg husker ikke antallet, fra vidt forskellige egne af landet, de gav så sandelig ikke tilslutning til lovforslaget, og jeg har haft private besøg af husmænd fra det ærede medlems egen landsdel, som så sandelig heller ikke var begejstret for lovforslaget.

I øvrigt undrer det mig i dag, at vi alene skal høre det ærede medlem hr. Chr. Rasmussen tolke socialdemokratiets standpunkt. Hvor er det ærede medlem fru Viola Nørlov, hvor er det ærede medlem fru Lis Groes? Har de fuldstændig forladt de standpunkter, der var fuldkommen sammenfaldende med vore, og som de har givet udtryk for tidligere? Har man stillet sig tilfreds med det udvalg, som nu skal nedsættes, og som skal undersøge, hvorledes hjemmemarkedet fungerer og forsynes med æg? Ja, det kan man jo gøre, men man plejer normalt, når man vil lovgive for et område, at foretage undersøgelser, inden man lovgiver, for at finde ud af, hvorledes lovgivningen eventuelt vil virke. Her lovgiver man først, og hvis ikke jeg har misforstået de to ærede medlemmer, fru Lis Groes og fru Viola Nørlov, mener de altså, at det er gjort på et forkert grundlag, og så stiller de sig tilfreds med, at man efter at have gennemført lovgivningen finder ud af, hvor godt eller rettere sagt hvor dårligt denne lovgivning vil virke. Vi må altså savne de to ærede medlemmer i debatten her i dag, hvad jeg for så vidt beklager.

Den højtærede minister kom tilbage til spørgsmålet om hjemmemarkedsordningerne og mit partis forpligtelser i så henseende. Vi har stemt for denne hjemmemarkedsordning, det vedgår vi gerne, men deraf flyder vel ikke, at vi så skulle være forpligtet til senere at stemme for en lovgivning, der efter vor opfattelse vil forringe denne hjemmemarkedsordning, forringe mulighederne for dens gennemførelse. Jeg har pointeret, hvorfor vi har den opfattelse, i mit

[Niels Ravn.]

første indlæg, og det skal jeg ikke gentage. Jeg må sige, at vort forslag til en ordning er ganske enkelt. Vi mener, at denne nuværende ægordning og også hjemmemarkedsordningen kan fungere sammen og fungere fuldt ud tilfredsstillende blot med enkelte tilføjelser til bekendtgørelsen af september måned i retning af det, man har ønsket fra ægekspertens side.

Vort forslag går ganske enkelt ud på, at det lovforslag om ændring i ægordningen, som vi behandler, falder bort.

Morten Lange: Den højtærede handelsminister er jo kun vikar, så jeg går ud fra, at man bliver nødt til at bære over med et par enkelte eksempler på, skal vi sige mangel på præcision i sagens behandling. Jeg sigter her først og fremmest til, at den højtærede minister fandt ud af, at mit indlæg var et forsvar for den private handel. Jeg tror, jeg gjorde det temmelig klart, at den klassiske, eventyrprægede torvehandel var vi alle sammen klar over skulle afskaffes, ikke af fornuftshensyn, men for ikke at få forbrugerne så meget. Det synes jeg, vi fik udtrykt temmelig klart, ellers er det vel blevet det nu.

Hvad angår den almindelige kritik af, at vi var indstillet på ikke at støtte disse love, og at det skulle være af et særlig patologisk karaktertræk hos socialistisk folkeparti, at vi nødvendigvis skulle stemme nej til alting, kan jeg besvare ved blot at henvise til de synspunkter, som det ærede medlem hr. Chr. Rasmussen nu endelig fik gjort klart også for socialdemokratiets vedkommende: at man så med uendelig skepsis på denne lovgivning og beklagede sig over, at den eksisterede. Det forekommer mig, at der ikke er noget stort svælg, der skiller socialistisk folkeparti fra socialdemokratiet i denne — må jeg indrømme — ikke kolossal afgørende sag. Der er i hvert fald ikke tilstrækkelig basis for, at den højtærede handelsminister kan få lejlighed til at komme ind i en generel polemik. Det er for tyndslidt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Der foretoges først afstemning vedrørende forslag til lov om ændring i lov om

forhandling, udførsel og indførsel af æg og ægprodukter m. m.

Ændringsforslaget og lovforslagets tekst, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændringer i lov om slagtning, forhandling, udførsel og indførsel af fjerkræ m. v.

Ændringsforslaget og lovforslagets tekst, således ændret,
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i vandløbsloven.

(Lovforslaget (nr. 100) findes i tillæg A. sp. 801, fremsættelsen i tidenden sp. 2895).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Chr. Rasmussen: Jeg skal ikke ved denne første behandling gøre mange bemærkninger til det foreliggende lovforslag, men vil benytte lejligheden til at takke den højtærede landbrugsminister for, at det lovforslag, der her er til behandling, på forskellige områder skaber mere klarhed end det forslag, vi behandlede på samme tidspunkt i fjor, men som ikke nåede at blive gennemført i sidste folketingsår.

Mit parti havde sidste år ønske om frilæggelse af visse arealer langs amtstvandsløbene, således at naturelskere fik ret til at færdes til fods langs disse. Vi har selvfølgelig stadig dette ønske, men da vi er